

JAAERVERSLAG 2020

Boekmanstichting

Uitreiking Johannes Vermeer Prijs aan Rineke Dijkstra 2020.
Fotografie: Anne Reitsma

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

Waaraan we in 2020 werkten 5

Een ambitieus nieuw beleidsplan 5

Een nieuwe cultuurmonitor voor en door de sector 7

Houvast tijdens een ongrijpbare pandemie 10

Een steeds groenere culturele sector 13

Een noodzakelijk gesprek over (koloniaal) erfgoed 16

Internationale samenwerking 19

Waaraan we in 2020 nog meer werkten 22

Boekmanstichting in cijfers 24

Uitreiking Johannes Vermeer Prijs aan Rineke Dijkstra 2020.
Fotografie: Anne Reitsma

Voorwoord

Het jaar 2020 zal niemand vergeten: het coronavirus legde overal in Nederland het publieke leven stil. Vanaf 12 maart kondigde het kabinet drastische maatregelen af om de verspreiding van de ziekte in te dammen. Met ingrijpende gevolgen voor de culturele sector die als geen ander gedijt bij de ontmoeting van mensen: in theaters en musea, op festivals en tijdens evenementen. 2020 bracht tegelijk de kracht van kunst en cultuur aan het licht. Mensen zochten en vonden vanuit huis afleiding, ontspanning en troost in het vele culturele aanbod dat al snel online te vinden was.

Uiteraard heeft de coronacrisis ook ons werk sterk beïnvloed. Snel na het begin van de crisis zijn we op onze website met het coronaplatform gestart. Hier verzamelden we gedurende het hele jaar onderzoeksvragen én antwoorden over de impact van de coronacrisis op de culturele sector. Het tijdschrift *Boekman* kwam in de zomer met een speciaal katern over de impact van de crisis. De catalogus van onze kennisbank werd dit jaar uitgebreid met honderden bronnen over corona en cultuur. Ook in de pilotversie van de nieuwe Cultuurmonitor die we in december presenteerden kwam de impact van corona aan de orde bij de beschrijving van de verschillende domeinen.

Met de Cultuurmonitor is gelijk één van de vier ambities genoemd waarmee de Boekmanstichting begonnen is aan de nieuwe beleidsperiode 2021-2024. De andere drie zijn: het toewerken naar een kennisagenda, bijdragen aan een veelstemmige meningsvorming en de realisatie van een actuele kennis- en informatiebank. De ambities hebben we uitgewerkt in een activiteitenplan dat in januari 2020 is ingediend bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). We zijn bijzonder blij met de daarop volgende beoordeling van ons plan, dat door de Raad voor Cultuur voorbeeldstellend werd genoemd. De beschikking 2021-2024 van de minister legt voor de komende jaren een stevig fundament onder ons werk als kenniscentrum.

In het besef dat de culturele sector nog een taaie weg te gaan heeft om op te veren uit de coronacrisis staan we met een gemotiveerd team klaar om onze ambities waar te maken, vóór en mét de sector.

Jan Jaap Knol
Directeur-bestuurder

Waaraan we in 2020 werkten

Een ambitieus nieuw beleidsplan

Wie de betrekkingen tussen overheid en kunst wil leren kennen en begrijpen, moet uitgaan van de ontwikkeling van feiten en denkbeelden.

Emanuel Boekman in *Overheid en Kunst in Nederland*

In de pluriforme en snel veranderende samenleving van nu is het van belang om de grote maatschappelijke waarde van kunst en cultuur zichtbaar te maken en te versterken. Door toekomstige trends tijdig in beeld te brengen en beleidsmakers, bestuurders, onderzoekers en professionals in de culturele sector te ondersteunen en te inspireren met informatie en kennis.

Ook in de komende vier jaar dragen we daar als kenniscentrum voor kunst, cultuur en beleid graag en met veel enthousiasme aan bij. Begin 2020 hebben we onze nieuwe activiteitenplan ingediend bij het ministerie van OCW. Het plan kreeg in het voorjaar een mooie beoordeling door de Raad voor Cultuur waarna de minister met Prinsjesdag 2020 ons de gevraagde subsidie verleende voor de periode 2021-2024. We zijn bijzonder blij met deze toekenning en het vertrouwen dat hieruit spreekt.

Concreet willen we in 2021-2024 de volgende ambities realiseren:

1. Een jaarlijkse en gezaghebbende cultuurmonitor die is samengesteld vóór maar vooral ook mét het veld. We benutten daarbij het beste van de door de Boekmanstichting ontwikkelde Cultuur-index en eerdere monitoren als *Cultuur in Beeld* (SCP) en *Het culturele leven* (ministerie van OCW), maar gaan tevens actief op zoek naar nieuwe manieren van onderzoek om de sector zo scherp en inclusief mogelijk in beeld te krijgen. Daarbij ontwikkelen we aanvullend een database waarin gecoördineerd verzamelde cultuurnummers op verschillende schaalniveaus centraal vindbaar zullen zijn.
2. Een breed gedragen, thematische kennisagenda die ondersteunend is aan de ontwikkeling van cultuurbeleid, en die op basis van kennis-behoefte richting geeft aan de uitvoering en implementatie van onderzoek binnen de cultuursector.

3. Een veelstemmige bijdrage aan meningsvorming over cultuur en beleid, met inspirerende en vernieuwende activiteiten en publicaties waarin inclusie een vanzelfsprekendheid is.
4. Een actuele informatie- en documentatiebank waar de vele vormen van kennis die de Boekmanstichting ontsluit op een centrale plek te vinden zijn, en die inspeelt op actuele vragen, kwesties en kennisbehoeften bij beleidsmakers en culturele organisaties.

De ambities hebben we in ons plan voorzien van beoogde resultaten met bijbehorende indicatoren. In de uitwerking van deze ambities behouden we de veelzijdige blik op een brede waaier aan onderwerpen binnen de culturele sector. Tegelijkertijd kiezen we ervoor om aan drie thema's in het bijzonder aandacht te besteden: 'inclusie', 'culturele beroepspraktijk' en 'duurzaamheid'. Daarnaast geven we veel prioriteit aan het inzichtelijk maken van de gevolgen van de coronapandemie en het bieden van perspectieven voor de toekomst. In het verlengde hiervan zullen we – als onderdeel van het door het ministerie aan alle BIS-instellingen gevraagde addendum – bezien welke voorgenomen activiteiten aanpassing of aanscherping behoeven als gevolg van de coronacrisis.

Met de vier ambities en de bijbehorende activiteiten gaan we op weg naar 2023, waarin de Boekmanstichting haar 60-jarige bestaan viert. In die bijna zes decennia hebben we ons ontwikkeld tot hét onafhankelijke kenniscentrum voor kunst, cultuur en beleid in Nederland. Toekomstgericht en up-to-date. Onafhankelijk en nieuwsgierig. Met zicht op lange lijnen en het brede perspectief. Op die stevige basis bouwen we voort, maar tegelijkertijd blijven we onderweg vernieuwen om aansluiting te blijven vinden bij een wereld in verandering.

Meer weten?

- Lees ons [volledige activiteitenplan](#) *Inspireren door informeren*, inclusief [bijlage](#) met toelichting op de toepassing van de Fair Practice Code, de Code Cultural Governance en de Code Diversiteit en Inclusie.
- Lees de [beoordeling van het activiteitenplan](#) door de Raad van Cultuur.

Een nieuwe cultuurmonitor voor en door de sector

Cultuur beweegt. Het maken, verspreiden en beleven van cultuur is voortdurend aan verandering onderhevig. Dat laat zich niet meer vangen in vakjes of genres.

Raad voor Cultuur in Verkenning Cultuur voor stad, land en regio

De culturele en creatieve sector bestaat uit een fijnmazig netwerk van culturele instellingen, makers, kunstenaars, professionals, amateurs, vrijwilligers en andere belanghebbenden. De grote diversiteit van de sector – ook in termen van onder andere verdienmodellen, bereik en domeinen – betekent eveneens een grote verscheidenheid in data en trends. De Raad voor Cultuur signaleert hierom een behoefte aan het bijeenbrengen en duiden van gegevens over het culturele leven in Nederland.

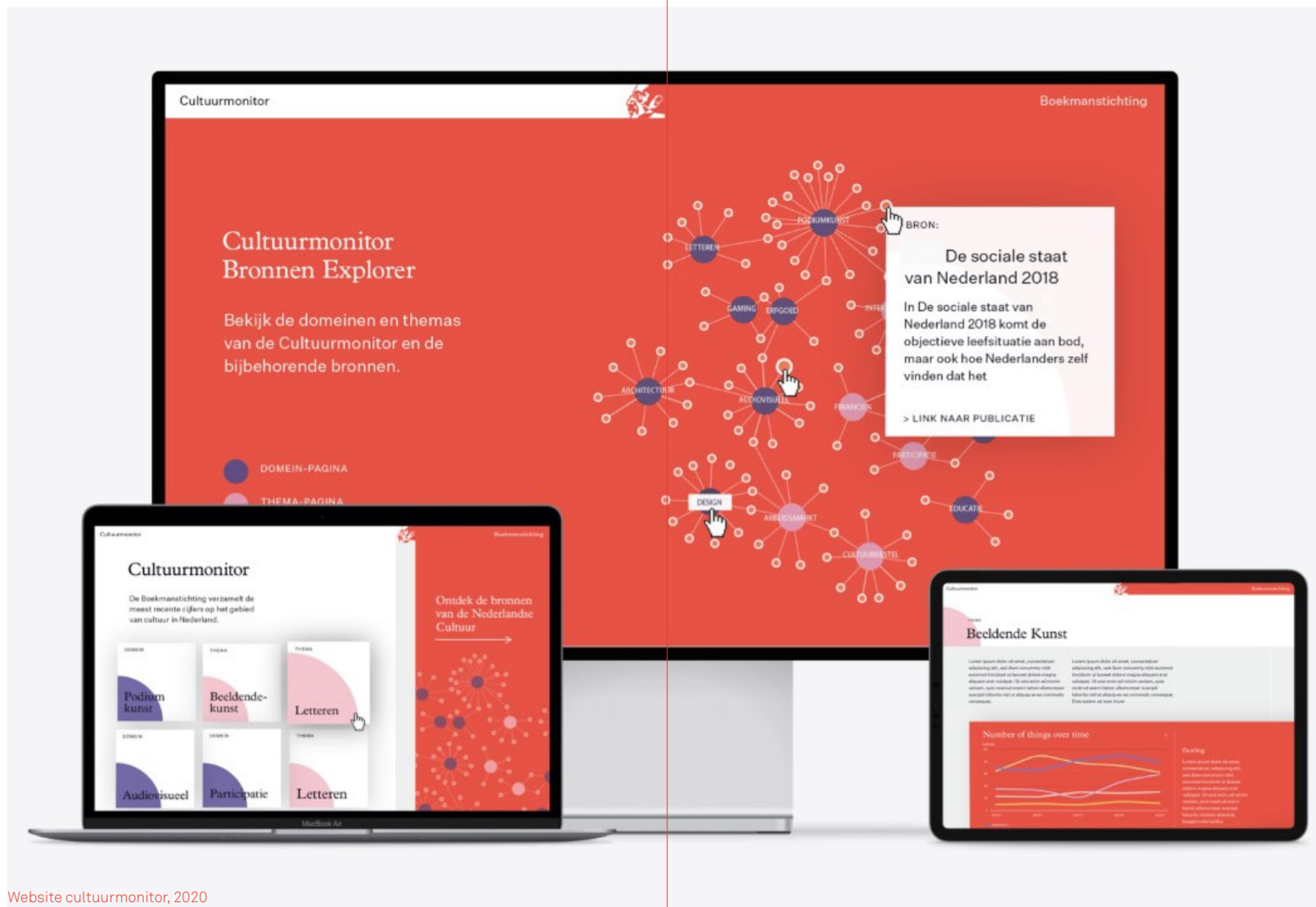
In 2020 voerde de Boekmanstichting hierom met steun van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap een pilottraject uit ter voorbereiding op een jaarlijkse, onafhankelijke monitor die zowel langlopende trends als actuele ontwikkelingen presenteert. Een cultuurmonitor die vóór en mét het veld tot stand wordt gebracht en bijdraagt aan een sterkere cultuursector. We baseerden ons daarbij zo veel mogelijk op eerdere monitoren zoals *Cultuur in Beeld* (ministerie van OCW), *Het culturele leven* (SCP), en de

door Boekmanstichting ontwikkelde Cultuurindex en *De Staat van Cultuur*, en zochten naar aansluiting met actuele bronnen, samenwerkingen en manieren van inclusief onderzoek doen.

Tijdens het pilotproject hebben we een testversie van de website www.cultuurmonitor.nl gebouwd, waarop analyses gecombineerd worden met een bronnen-explorer en interactieve datavisualisaties. Tevens

Screenshot: Presentatie Cultuurmonitor
December 2020

Website cultuurmonitor, 2020

hebben we een conceptversie van een nieuwe database voor cultuurdata ontwikkeld, die middels een API vanaf de website van de Cultuurmonitor bevroegbaar zal zijn.

Bovenal is daarnaast aan de inhoud van de Cultuurmonitor gewerkt. Via (groeps)gesprekken is relevante expertise en kennis op gebied van onderzoek, beleid en praktijk bij elkaar gebracht en zijn de verschillende kennisbehoeften geïnterpreteerd. Op basis van deze gesprekken en aanvullend onderzoek zijn op de nieuwe website verschillende (demo-)rapportages gepubliceerd. Deze vormen een opmaat naar de 'volledige' versie van de Cultuurmonitor die in 2021 verschijnt, maar demonstreren en testen ook de functionaliteit van de website. In totaal hebben we zeven domeinpagina's opgeleverd (over beeldende kunst, erfgoed, games, letteren, audiovisueel, muziek en theater), en drie thematische rapportages (over cultuur in de regio, beroepspraktijk en cultuurparticipatie).

Op 3 december presenteerden we de eindstand van het pilottraject en toonden we een prototype van de website tijdens een drukbezocht webinar. Koen van Eijck (Erasmus Universiteit Rotterdam), Maaïke Lauwaert (De Zaak Nu) en Christianne Mattijssen (ministerie van OCW) reageerden op de eerste resultaten en benadrukten de waarde van een centrale plek voor cultuurdata.

Hoewel het prototype reeds bruikbaar is, bevat dit nog niet alle gegevens die nodig zijn om de sector in zijn geheel te monitoren. In 2021 werken we daarom aan uitbreiding van de database en de website. We testen samen met gebruikers of de nieuwe opzet van de monitor werkt, inventariseren wat we kunnen verbeteren en stellen indien nodig de wijze van monitoring, database en website bij. Daarnaast doen we aanvullend onderzoek in consultatie met experts op de verschillende thema's en domeinen, en lichten we een aantal trends uit in dataspecials. De reeds opgeleverde domein- en themapagina's werken we bij, en daarnaast voegen we 'design' en 'architectuur' als domeinen, en 'inclusie', 'duurzaamheid' en 'impact' als thema's toe.

Meer weten?

- Neem alvast een kijkje op www.cultuurmonitor.nl.
- Bekijk de [presentatie van de website en het pilottraject](#) in zijn geheel terug.

Houvast tijdens een ongrijpbare pandemie

We kunnen niet verder waar we geëindigd zijn.

Dikla Zeidler en Bahram Sadeghi op het Coronaplatform

De financiële crisis van 2008 en de bezuinigingen onder het bewind van staatsecretaris Halbe Zijlstra hebben diepe sporen nagelaten in de culturele en creatieve sector. Terwijl de langetermijnevolgen nog werden gemonitord en herstel nog werd uitgebouwd, brak in het voorjaar van 2020 een nieuwe, ongekende crisis uit. Vanaf 12 maart werd Nederland geconfronteerd met een reeks maatregelen die ervoor dienden verspreiding van het coronavirus te voorkomen. De creatieve en culturele sector behoort tot de sectoren die hierdoor het zwaarst getroffen werden. Het afgelopen jaar hebben we hard gewerkt om in kaart te brengen waar de gevolgen zitten en hoe deze inzichten zo goed mogelijk houvast geven binnen de moeilijke omstandigheden waarin het land en de cultuursector zich bevinden.

Graffiti Warschau. Fotografie: Adam Nieścioruk op [Unsplash](#)

Om de gevolgen inzichtelijk te maken zijn we op onze website onder meer het Coronaplatform gestart. Met het platform willen we bijdragen aan een doorlopend proces van kennisdeling waarmee het gesprek over de impact en de gevolgen van de coronacrisis gevoed kan worden. Op het platform worden bijdragen geplaatst binnen de thema's 'financiering en systeem', '(her)opstarten', 'online kunst en cultuur', 'arbeidsmarkt', 'internationaal' en 'onderzoeken'. Op deze manier hopen we meer zicht te krijgen op de beste manier om deze sector de coronacrisis niet alleen te laten overleven, maar er ook sterker uit te laten komen.

De kracht van de sector toonde zich alvast in de vele online initiatieven die ontstonden nadat de deuren van podia en musea gesloten werden. Gedurende het hele jaar verzamelden we deze op onze website – met honderden mooie voorbeelden als resultaat. Hetzelfde deden we met al het relevante nieuws over corona en de culturele sector, dat we in de vorm van een dagelijks overzicht presenteerden. Beide pagina's behoorden gedurende het hele jaar tot de best bezochte pagina's op onze website, hetgeen de behoefte aan deze informatie onderstreept.

Circo Massimo in Rome. Fotografie: Gabriella Clare Marino op [Unsplash](#)

Om in een vroeg stadium richting te geven aan het onderzoek naar de effecten van de maatregelen rondom corona, publiceerden we op 16 april het uitgebreide artikel *Hoe komt de cultuursector uit de coronacrisis?* Deze publicatie vormt een overzicht van de beschikbare inzichten en welke vragen beantwoord zouden moeten om de gevolgen van de coronacrisis op de lange termijn beter in beeld te krijgen en beleid adequaat in te kunnen richten. In juni verscheen daarnaast *Boekman Extra #20: Kunst en de coronacrisis* met verschillende artikelen als gratis digitale download en als fysiek extra katern bij *Boekman* 123.

Vervolgens zijn we ons in afstemming met de taskforce culturele en creatieve sector gaan richten op het ontwikkelen van een monitor naar de effecten van corona op de sector. Hierbij is in samenwerking met Significant APE en SiRM, en met financiering door het ministerie van OCW, een enquête opgesteld die is verspreid onder een representatieve steekproef van culturele organisaties in verschillende deelsectoren. De eerste resultaten van dit onderzoek volgen in het voorjaar van 2021.

We zullen ons blijven inzetten om meer grip te krijgen op zowel de actuele als de toekomstige gevolgen van het coronavirus. Evenals met eerdere grote gebeurtenissen die de sector beïnvloedden, is het van belang om te blijven kijken naar de manieren waarop de sector als geheel zich aanpast en waarop moet worden bijgestuurd. Tegelijkertijd blijven we de persoonlijke verhalen opzoeken, alsook de inzichten van beleidsmakers, bestuurders, onderzoekers en iedereen die in de richting wijst van een sterkere toekomst voor de sector en zijn makers.

Meer weten?

- Bekijk het [Coronaplatform](#) op onze website.
 - Lees meer over het [vervolgonderzoek](#) dat we uitvoeren over de impact van de coronacrisis op de culturele sector.
-

Een steeds groenere culturele sector

*Onder de sijpelende ijslijven liggen
al duizenden stenen klaar
voor een gedenkwaardig afscheid*

Misca van Huijstee in *Zwemlessen voor later*

In het najaar van 2020 publiceerden ruim 160 Nederlandse en Vlaamse 'klimaatdichters' samen de bundel *Zwemlessen voor later*. 'Er is een overschot aan wetenschappelijk bewijs, aan cijfers en rapporten, en toch laten we het niet tot ons doordringen (...) Er is iets aan klimaatverandering dat verlamt', schrijven de dichters in het voorwoord, en die verlamming willen ze met poëzie te lijf gaan. Een gedicht kan laten zien hoe de wereld óók zou kunnen zijn. Welke schoonheid we dreigen te verliezen. Het kan ons aan het denken zetten, laten twijfelen, laten omgaan met angst en aanzetten tot actie. In hun bundel bezingen de klimaatdichters dan ook de natuur, schetsen ze schroeiend hete zomers en apocalyptische vergezichten, en strijden ze voor een klimaatvriendelijke wereld.

State of Sustainability 2020

De klimaatdichters staan niet op zichzelf. Steeds meer kunstenaars en culturele organisaties zoeken de verbinding met duurzaamheid en het klimaat op, en leveren daarmee een belangrijke bijdrage in de verduurzaming van Nederland. Cultuur is namelijk als geen ander in staat om mensen te inspireren en bewust te maken, en de creativiteit van culturele makers is onmisbaar in het nadenken over oplossingen en het opnieuw vormgeven van onze manier van leven. Bovendien kan de cultuursector met zijn miljoenen bezoekers, grote gebouwen en vele festivals ook zelf nog veel winnen op het gebied van duurzaamheid – en steeds meer organisaties pakken die handschoen dan ook op.

State of Sustainability 2020

Voor de Boekmanstichting vormt dit raakvlak tussen cultuur en duurzaamheid één van de drie kernthema's voor de periode 2021-2024, waarin we de culturele sector door middel van onderzoek, bijeenkomsten en kennisdeling in zijn klimaattransitie willen ondersteunen. In 2020 hebben we samen met Bureau 8080 de publicatie *Duurzaamheid in de culturele sector: inspiratie voor toekomstig beleid* uitgebracht, waarin we aan de hand van jaarverslagen, beleidsplannen en cultuurnota's keken op welke manieren culturele organisaties en gemeenten met verduurzaming bezig zijn. De onderzoeksresultaten vulden we aan met twee uitgebreide toolkits en zeven inspirerende interviews, als handvatten voor wie na lezing zélf aan de slag wilde gaan.

Zo'n honderdvijftig deelnemers zagen deze publicatie vervolgens op 25 juni (online) gepresenteerd worden tijdens de derde State of Sustainability. Jan Terlouw opende de middag met een hartstochtelijk pleidooi, waarna nieuwe onderzoeksresultaten, een analyse door Marijke van Hees, deelsessies voor overheden, instellingen en makers, en een bespiegeling van theatermaakster Laura van Dolron volgden. Samen zorgden de verschillende bijdragen zo voor de kennis, praktische handvatten én verbeeldingskracht die we nodig hebben om te werken aan een groenere culturele sector.

Na de State of Sustainability spraken we gedurende het jaar nog met vele culturele organisaties uit Nederland, Duitsland, Turkije en Canada over het thema duurzaamheid. Dit resulteerde onder meer in bijdragen aan congressen en medewerking aan een rapport van de Istanbul Foundation for Culture and Arts.

Vanzelfsprekend namen we ook onze eigen praktijk onder de loep. Dit jaar startte een werkgroepje van betrokken collega's om te kijken hoe we de Herengracht 415 kunnen verduurzamen. Vooral de beoogde renovatie en herinrichting van het pand in 2021 zullen hier veel gelegenheid toe bieden.

Meer weten?

- Lees de publicatie [*Duurzaamheid in de culturele sector: inspiratie voor toekomstig beleid*](#).
- Bekijk de [State of Sustainability 2020](#) in zijn geheel terug.

Een noodzakelijk gesprek over (koloniaal) erfgoed

Veel Nederlandse musea koersen richting een tweesprong. Ze kunnen ofwel kiezen voor doorgaan met een modern woordensausje ofwel voor verandering, voor dekolonisatie van collecties, inrichting, staf en beleid, voor ongemakkelijke waarheden en voor inclusiviteit.

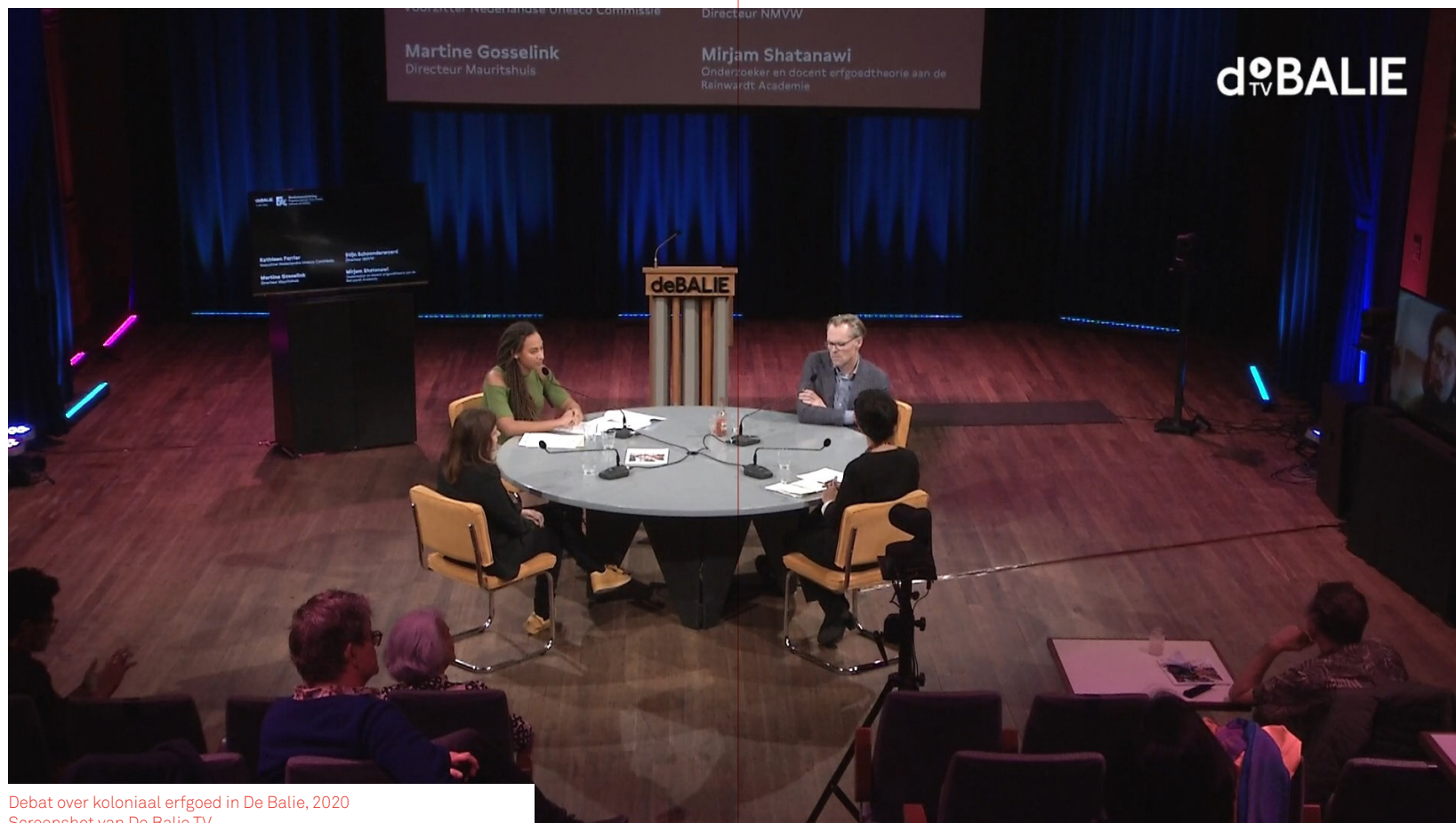
Jos van Beurden in Boekman 124

De laatste jaren vormt erfgoed een belangrijk thema in het publieke debat. De Raad voor Cultuur publiceerde in 2019 en 2020 belangrijke adviesrapporten, en in de zomer van 2020 werd de herijkte Canon van Nederland gepresenteerd. De Black Lives Matter-beweging wees eens te meer op het belang om het gesprek over koloniaal erfgoed aan te gaan.

Ook voor de Boekmanstichting vormde erfgoed gedurende 2020 een belangrijk thema. In samenwerking met De Balie werden op de eerste plaats drie – deels fysieke en deels online gestreamde – debatavonden georganiseerd over de Collectie Nederland, die steeds aan de actualiteit gekoppeld waren middels een recent verschenen advies van de Raad voor Cultuur. Op 20 februari stond tijdens de eerste van deze avonden de vraag ‘Wat is Nederlands erfgoed?’ centraal, waarover Alexander Pechtold, Paulo Martina en Jan Six onder leiding van lanthe Mosselman met elkaar in debat gingen.

Op 2 juli vormde de herijkte Canon van Nederland de aanleiding voor de tweede avond over toekomstig erfgoed. Karwan Fatah-Black, Marcus Cohen en Brigitte Jansen spraken hierin samen met moderator Merlijn Geurts onder meer over welke delen van onze geschiedenis we willen doorgeven, het belang om hierin ook de schaduwzijden van deze geschiedenis mee te nemen, en de noodzaak om te innoveren en te experimenteren met ons snel in omvang groeiend digitaal erfgoed. Rondom de nieuwe Canon publiceerden we tevens een infosheet die de belangrijkste ontwikkelingen van de afgelopen twintig jaar bondig bijeenbrengt.

Lilian Gonçalves-Ho Kang You, Martine Gosselink, Stijn Schoonderwoerd, Mirjam Shatanawi, Kathleen Ferrier en moderator Rokhaya Seck sloten de reeks avonden op 13 oktober af met een avond naar aanleiding van het advies *Koloniale Collecties en Erkenning van Onrecht*. Dit advies stelt dat als een land een

Debat over koloniaal erfgoed in De Balie, 2020
Screenshot van De Balie TV

kunstvoorwerp terugvraagt, en er vaststaat dat er sprake is van onvrijwillige bezitsverlies, er onvoorwaardelijke teruggave moet plaatsvinden. Het advies is volgens Gonçalves-Ho Kang You echter slechts een begin, terwijl 'het echte eindpunt is wanneer de koloniale geschiedenis vanuit diverse perspectieven zowel hier als in het land van herkomst verteld kan worden'. Tijdens het gesprek verkenden de sprekers gezamenlijk wat nodig is om dit eindpunt te bereiken, waarna een korte film van curator en kunstenaar Richard Kofi de avond en debatreeks afsloot.

Deze genoemde rapporten, de sterke groei van de erfgoedsector in de afgelopen kwarteeuw en het discours daaromtrent vormden daarnaast aanleiding voor een themanummer van tijdschrift *Boekman* over erfgoed, getiteld *Wie bepaalt wat erfgoed is?* In het nummer komen veel verschillende aspecten van erfgoed aan bod, waaronder koloniaal erfgoed, digitaal erfgoed, herinneringserfgoed, nieuwe Nederlanders in het erfgoed, erfgoedpolitiek en Nederlands erfgoed in het buitenland. Ook in andere themanummers die gedurende het jaar verschenen schreven auteurs over deze onderwerpen. Zo beschreef Joachim Ben Yakoub in *Boekman* 123 ('Kunst en sociale cohesie') waarom democratisering niet rijmt met dekolonisering van de kunsten, en verscheen van Esther Captain in *Boekman* 125 ('50 jaar Internationaal Cultuurbeleid') het artikel 'Van gedeeld cultureel erfgoed naar verstrengeld erfgoed'.

Debat over koloniaal erfgoed in De Balie
2020. Screenshot van De Balie TV

Meer weten?

- Bestel [Boekman 124: Wie bepaalt wat erfgoed is?](#).
- Lees of bekijk de [\(video\)verslagen van de debat-avond Collectie Nederland](#) terug.

Internationale samenwerking

Kunst en cultuur zijn net als kennis en wetenschap niet gebonden aan grenzen.

Arjen Uijterlinde in *Boekman* 125

Het jaar 2020 was een impactvol jaar voor de cultuursector in het algemeen, maar voor internationale culturele samenwerking in het bijzonder. Niet alleen bleven bezoekers noodgedwongen weg, ook werden culturele uitwisseling, deling van kennis en inspiratie en cofinanciering bemoeilijkt dan wel onmogelijk gemaakt.

De vraag wat voor impact de coronacrisis heeft op internationale samenwerking, kennisuitwisseling en financiering liep in 2020 als rode draad door de werkzaamheden die de Boekmanstichting uitvoerde als coördinator van het internationale platform Compendium of Cultural Policies and Trends. De meeste aandacht ging uit naar het verzamelen en vergelijken van coronamaatregelen in verschillende Europese landen, waarbij de impact op het culturele veld werd gemonitord. De mate waarin de culturele sector in elk land steun kreeg, bleek enorm te verschillen, evenals de weerslag die dit had op de internationale samenwerking.

Het belang van (digitale) kennisuitwisseling, delen van *best practices* en ontwikkelen van duurzame samenwerkingen bleef in licht van dit alles, naast reguliere werkzaamheden, dan ook een prioriteit voor het Compendium. We deelden kennis en verkenden mogelijke samenwerkingen met de Caribbean Development Bank, waar plannen zijn voor een online database met Caribische landenprofielen. We wisselden inzichten en coronagerelateerde data uit met culturele organisaties zoals het Network of European Museum Organisations (NEMO), Pearle* – Live Performance Europe en de European Audiovisual Observatory. We sloten ons aan bij Europese netwerken zoals European Alliance for Arts Education (EAAE) en werden vanuit onze expertise gevraagd de UNESCO-publicatie *Culture in Crisis: Policy guide for a resilient creative sector* te becommentariëren en aan te vullen.

Vanwege het internationale karakter van het Compendium en de verschillende stakeholders in Europa, is besloten om de coördinerende rol van *service provider* eens in de zoveel jaar te laten rouleren. Per 2021 heeft de Boekmanstichting deze rol daarom overgedragen aan het Kulturpolitische Gesellschaft in Bonn. Maar inzichten en kennis van de culturele sector buiten de grenzen van Nederland blijven ons werk inspireren, en internationale uitwisseling blijven we daarom ook opzoeken in de beleidsperiode 2021-2024.

Ook buiten het Compendium om werd er in het afgelopen jaar op verschillende momenten internationaal kennis uitgewisseld. Zo sprak Bjorn Schrijen met de Canadese Ambassade in Nederland over de impact van de coronacrisis op de culturele sector in Nederland, trad Jan Jaap Knol op als gesprekleider bij het panel 'European Theatre Forum Culture & Environmental Sustainability' en voerde hij als onderdeel van het webcongres 'Kultur und Nachhaltigkeit' een digitaal tweegesprek met Norbert Sievers (directeur Kulturpolitische Gemeinschaft). Ook is de Boekmanstichting actief betrokken bij het Europaplatform, een netwerk van Nederlandse culturele instellingen die werken op het gebied van internationale samenwerking.

We besloten het jaar met een dubbel feestelijk thema-nummer van *Boekman*. Het 125ste nummer van ons tijdschrift stond stil bij het feit dat de Nederlandse overheid al 50 jaar doelgericht bijdraagt aan internationale culturele uitwisseling en samenwerking. Deze mijlpaal vormde de aanleiding voor een reeks mooie beschouwingen over het hoe en waarom van dit beleid. Hierbij werkten we onder andere samen met DutchCulture, met wie we begin 2021 tevens drie podcasts over dit thema uitbrachten.

Meer weten?

- Bestel [Boekman 125: 50 jaar Internationaal Cultuurbeleid](#).
- Lees alle [internationale informatie over de impact van de coronacrisis](#) bij het Compendium of Cultural Policies and Trends.

Onderzoeksconferentie 2020.
Fotografie: Anna van Kooij

Waaraan we in 2020 nog meer werkten

Informeren

- Een pilotversie van de nieuwe cultuurmonitor;
- Vier edities van tijdschrift *Boekman* over de kunsthandel, kunst en sociale cohesie, erfgoed en vijftig jaar internationaal cultuurbeleid;
- Drie edities van *Boekman Extra* over kunst en de coronacrisis, cultuursponsoring en het internationale cultuurbeleid;
- Een coronaplatform voor onderzoeksvragen en kennisdeling;
- Vier afgeronde onderzoeken in opdracht;
- Drie (onderzoeks)publicaties op eigen initiatief;
- Een infosheet over de Canon van Nederland.

Inspireren

- Een debatareeks over erfgoed rondom de Collectie Nederland;
- De State of Sustainability 2020;
- Een online vragenuur over de *Waarde van cultuur 2020*;
- De bijeenkomst ‘Zijn de kunsten van iedereen?’;
- Het Cultuurdebat Tweede Kamerverkiezingen i.s.m. LKCA, het Fonds voor Cultuurparticipatie en Kunsten '92;
- Een onderzoeksconferentie in de vorm van een *common* i.s.m. LKCA;
- Deelname aan Stukafest 2020;
- Toekenning van de Johannes Vermeer Prijs 2020 aan Rineke Dijkstra;
- Zes blogs waarin medewerkers vanuit hun eigen perspectief op de culturele actualiteit reflecteren.

Onderzoeksconferentie 2020. Fotografie: Anna van Kooij

Boekmanstichting in cijfers

	2019	2020
Organisatie		
Aantal medewerkers	13	15
Activiteiten		
Aantal activiteiten	50	26
Aantal deelnemers	2.314	3.075
Publicaties		
Aantal nieuwe publicaties, incl. <i>Boekman (Extra)</i>	18	14
Bibliotheekcatalogus		
Aantal nieuwe aanwinsten	1.393	1.738
Totaal aantal titels in collectie	82.096	83.834
Aantal bezoekers digitale catalogus	44.347	41.362
Online bereik		
Aantal bezoekers www.boekman.nl	57.330	74.800
Ontvangers nieuwsbrief	4.768	4.883
Vind-ik-leuks Facebook	2.075	2.153
Volgers Twitter	2.598	2.792
Volgers LinkedIn	888	2.058
Financiën		
Inkomsten	€ 1.248.018	€ 1.644.395
Waarvan eigen inkomsten	22,3 %	15,6 %
Uitgaven	€ 1.290.578	€ 1.549.344

Productie: Boekmanstichting

Ontwerp: Joseph Plateau

Graffiti Rotterdam, maker onbekend.
Fotografie: Bik Van der Pol